

JENSEN OG DYRENE

Johannes V. Jensen var vild med dyr. Han elskede at se på dyr og iagttage dyr. Det skinner igennem i store dele af hans forfatterskab. Det er ikke kun i bøger som *Dyrenes Forvandling*, *Tilblivelsen*, *Uddøde dyr* og *Zoologisk Have*, han beretter om sine iagttagelser af dyrene; det gør han også i mange myter og noveller, f.eks. i *Wombwel*, hvor de himmerlandske bønders syn på dyrene i det omrejsende menageri fremstilles som umiddelbart og ægte. "Udviklingslæren er den tarvelige, jordbundne Bondes livsanskuelse i Blomst", skriver han et sted. Hans kærlighed til dyrene og iagttagelsen af dem er en umiddelbar glæde, der ligger i forlængelse af den barnlige glæde ved dyrene. Børns henrykkelse ved dyr vidner om vores oprindelige fascination af dyrene og det, Jensen kalder vores "uopslidelige venskab med dyrene". Det er en stor glæde at opleve noget, som er levende som én selv, men samtidig er meget forskelligt.

Når vi lægger hånden på en kat, en hund, en hest, så genkender vi den samme livsvarme som i os selv. Det er glæden ved at være beslægtet med alt levende og glæden over, at det levende er så forskelligartet og har så mange former.

Dyrene er for mennesket en vital forbindelse til naturen og kosmos. Hvis ikke dyrene var der, eller hvis vi, som det i høj grad er nu, overser vort fællesskab med dyrene, så kommer vi til at lide af kosmisk ensomhed. Mennesket kan let føle sig udstødt og afvist af naturen og kosmos, fordi det er så anderledes. Det er den dybeste kilde til menneskets ensomhedsfølelse. Dyrene er vores redning, de danner bro. Vi får livsglæde, livsmod og mening af at iagttage dyrene. De er en lyst for øjet, der forplanter sig til hele vores tilværelse.

Jakob Wolf

Med alle Dyr du er i Slægt,
Tag Dyret i din Varetægt!

Din lille Dreng, før han kan stave,
Tag ham i Zoologisk Have.

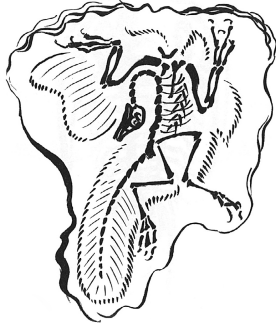
Thi Dyrets Verden, Vel og Ve,
det er den bedste ABC.

(Johannes V. Jensen, *Zoologisk Have*, 1934 m. tegninger af Sikker Hansen)

MAMMUTBOGEN - UDDØDE DYR

1933 m. tegninger af Sikker Hansen

Forsteningen

Naturen skrev paa Jordens Skifre
sin Alder med Fossilets Cifre.

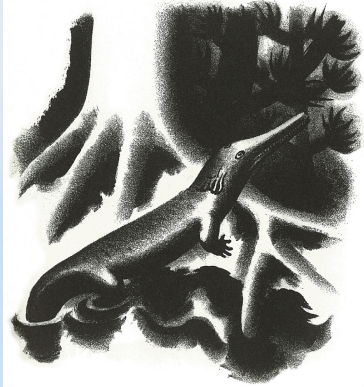
Det ene Dyr, der har man sandet,
er kommen, trinvis, af det andet.

Og derfor, varmt, i hvert et Led
Del af din Sjæl du kendes ved.

Guldsmed

Naar Guldsmed over Dammen glimter,
Kulperiødens Liv du skimter.

Krybdyret

Reptilet sig begav paa Vej
med Kimet i sig, Mand, til dig!

Flyveøglen

Før Fugl blev til har Flyveøglen
til Luftens Rige fundet Nøglen.

Mammut

Med Velbehag han staar i Trækken.
Snedriven tjener ham til Dækken.

Slutning

I Dyret taler et Forbliv!
Trods nye Former: samme Liv!

*En Brønd af bundløse
Aarmillioner
og Skabningers Forvandling
at skue ned i
er Jordens Aldre.
En almægtig Række
Af haandgribelige Mirakler
Er Verden,
En Fontæne af Glæde,
Ophav til din Tanke.*

*Din puls banker
Med alle Skabninger
Som har et Hjerte.
Du er bleven til
Som en Part af Jorden,
En minimal Procent
Af Jordens Jernindhold
indgaar i dine Celler.*

DE TO JOHANNES I ZOO

Johannes V. Jensen og Johannes Larsen i Zoologisk Have o. 1950

Johannes V. Jensen og Johannes Larsen var fælles om en lidenskabelig glæde ved dyrene. Her er de to ældre herrer på et af deres mange besøg i Zoologiske Have, hvor der var rig lejlighed til at studere naturens forunderlige mesterstykker.

Johannes V.'s vitalt sansende forhold til dyrene udmøntede sig f.eks. i denne fantastiske beskrivelse af giraffen som det fuldendte kunstværk:

"Giraffen har et udtalt Hestepreg, minder virkelig ogsaa, langhalset og langbenet som den er, om Ørkendyret Dromedaren; den har hjorteagtige Tappe paa Hovedet, Gazelleøjne og en Oksehale; alt i alt vel nok det besynderligste af alle Naturens Luner. Alligevel gør Giraffen ingenlunde noget sammenlaant eller paradoksalt Indtryk, den har gjort en Personlighed ud af Lunet, er et Stykke færdigt Arkitektur, af en

enestaaende Plastik og Gratie. Det lyse, maskede Skind ser ud som levende Sol-skin, den er afrikafarvet. Rytmask er den et Stykke Musik, med en Flugt i Formen og en opret, svingende Balance som ingen anden Skabning ... Selve den oprejste Konstruktion af Giraffens Legeme har en henrivende Sammenføjning og Linje, til de fantastisk høje Ben slutter sig nødvendigt en kort sammentrængt Krop, højest fortil, Bovene staar ejendommelig skraatstillet, et særlig fint Modspil af Linjer, og fra den Opbygning rejser Halsen sig naturligt som en Fortsættelse opad i Højden, Hovedet kronet af Tappene som Taarnet med et Spir! Har nogensinde Æventyret faaet Kød og Blod saa er det i Giraffens Skikkelse; aldrig har Naturens Selvfølgelighed ytret sig genialere end i den.

Johannes V. Jensen, *Dyrenes Forvandling*, 1927